

نام مراد در گدازه آتاقست بکار

مجموعه اشعار پیرسنگه و نیکان رحمانیان

www.ketab.ir

سرشناسه: رحمانیان، دانیال، ۱۳۵۷ -

عنوان و نام پدیدآور: نام مرا در گلدان اتاقت بکار / نویسنده: دانیال رحمانیان

مشخصات نشر: رشت: نشر نهر، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۷۸ ص. ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: 978-600-93838-6-3

وضعیت فهرست نویسی

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴

رده بندی ده بندی: ۲۰۱۳۹۲ ن ۸۳۲۵ ح ۸۰۵۸ / PIR

رده بندی دیویی: ۱/۶۲ فا ۸

شماره کتاب: ۳۳۰۵۰۴۸

نام مرا در گلدان اتاقت بکار

نویسنده: دانیال رحمانیان

حروف چینی و صفحه آرایی: کانون فرهنگی و ادبی

طرح روی جلد: کانون فرهنگی و ادبی

چاپ: چاپخانه غزال

تیراژ: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۳۸-۶-۳

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار انتشارات می باشد.

پریسکه، شعر کوتاه ایرانی

پریسکه یک قالب جدید شعر فارسی است که براساس فرهنگ اسلامی ایرانی و با در نظر گرفتن با ورود عرفان‌های نو ظهور و عرفان‌های شرقی ایجاد گردیده است. بنیان این قالب شعر توسط آقای علیرضا بهرهی صورت گرفت. شعر پریسکه به صورت رسمی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جمهوری اسلامی ایران ثبت گردیده است و در حال حاضر این قالب‌های پر مخاطب شعر فارسی می‌باشد. مسئولیت انجمن پریسکه سرایان این قالب را به آقای علیرضا بهرهی بوده که استاد فولادی به عنوان دبیر فنی انجمن بر روند به ایش پریسکه در سراسر کشور نظارت می‌نماید. پریسکه یک لغت اصیل ایرانی و از واژه‌های زبان فارسی میانه محسوب شده و به معنای جرقه کوچک آتش است که هم‌اکنون ساکن در کوهستان زاگرس از قبیله مردم لرستان، کرمانشاه، کردستان، ایلام، غرب مازندران بخش‌هایی از خوزستان و چند نقطه مرکزی کشور نیز با مقداری تفاوت در گویش این واژه را استفاده می‌کنند. اگر شعر را شعله‌ور شدن احساس و خیال بنامیم پریسکه بخش کوچکی از این شعله می‌باشد که یک لحظه در ذهن روشنایی کوچک و زودگذری

را ایجاد می‌کند و تا مدتی ذهن درگیر تفکر درخصوص او می‌شود. هدف از ایجاد

قالب پریسکه سه مورد می‌باشد:

اول این‌که در سال‌های اخیر با یک پراکندگی درحوزه شعر کوتاه مواجه بوده‌ایم

که هر کس به فراخور ذوق خود نام‌های مختلفی چون هایکو، هایکوواره، طرح،

رانه، شعر کوتاه بر اشعار کوتاه فارسی می‌گذاشت که هیچ کدام تمام کننده و کامل

نبودند. رمز محتاط‌مردم هم تفاوت چندانی نداشتند که به نام‌های متعدد خوانده شوند.

دوم این‌که واژه‌های مانوس و خارجی به نام هایکو در ادبیات شعری ما وارد

شده بود که گذشت و در این میمون این واژه، هرچه قدر شعرای ما در این عرصه

به طبع آزمایی مشغول می‌شدند به نام فرهنگ و ادبیات ما تمام نمی‌شد و در

پایان به آن شعر ژاپنی اطلاق می‌گردید. شاعر باید با ۵ هجا، ۷ هجا،

۵ هجا و در مجموع ۱۷ هجا شعر بگوید که به هیچ وجه با توجه به قواعد و شکل

واژگان فارسی نمی‌توان یک شعر کامل و زیبا سرای کرد. در زبان ژاپنی ما با

فصل واژه رویه‌رو هستیم. یک واژه در زبان ژاپنی حتی معنای یک جمله کامل ما

می‌شود. پس نتیجه می‌گیریم هایکو در ادبیات ما یک مهمان ناخوانده است که

شعرای ما فقط باید از نوع نگاه و شیوه فعالیت هایکوسراهای حوزه سرای

مطلع بوده و تجربیات مثبت آن‌ها را در قالب‌های شعر فارسی بکاربندند. سوم

این‌که با روی کار آمدن تفکرات ذن در ژاپن و ورود این جریان فکری مذهبی در

هایکو به شکلی که اگر نگوییم جزء لاینفک هایکو شده حداقل جزء همراه هایکو گردیده است. هم‌زمان با ورود هایکو به کشورهای شرق و غرب تفکرات ذن و بالطبع اندیشه‌های بودیسم با کارکردهای کم حساسیتی چون طبیعت‌گرایی و عشق به طبیعت هرچند که بعدها به طبیعت‌خدایی تغییر مسیر می‌دهند و همچنین تعالیم مکاتب شینتو و کنفوسیوس در این کشورها گسترش می‌یابد که کشور اسلامی ایران نیز استثناء برده است. این تعالیم و دستورها تحت عناوینی چون عرفان‌های نوظهور و ... ای سرچشمه از طریق شعر با سهولت بیشتری در اذهان جوانان و نوجوانان شکل می‌گیرد.

سابقه شعر کوتاه در ایران

براساس اسناد و مدارک موجود در تاریخ ادبیات فارسی کهن‌ترین شعر کوتاه فارسی به پیش از اسلام «خسروانی» برمی‌گردد که متشکل از چهار بیت و پنج مصرع از این نوع در دست می‌باشد. گذشته از دو بیتی و رباعی که معروف‌ترین اشعار کوتاه کلاسیک می‌باشند قالب‌های دیگری نیز در گوشه و کنار ایران وجود داشته که هرکدام به فراخور فرهنگ و آداب و رسوم و طبیعت آن منطقه شکل گرفته است.

«لیکو»^۱ اعم از لیکوهای بلوچستان و لیکوهای جنوب کرمان که تشابه فراوانی

با هایکو و گریزی به طبیعت داشته است. سطوح مختلف زندگی قوم کهن بلوچ

را در بر می‌گیرد. اما این نوع شعر عام‌تر از هایکو که تا حد فراوان شعری

مختص است می‌باشد و لذا فهم لیکو حداقل در منطقه سرایش آن برای عام آسان

راحت می‌باشد.

۱- «چل سرو» در لرستان و بخش‌هایی از ایلام و کرمانشاه که

تماماً تک بیهای مجاز با مضامین عاشقانه، امید و آرزو و بعضاً در مدح ائمه

علیه‌السلام به ویژه علی (ع) می‌باشد.^۲

۲- ترانه‌ها و اشعار کوتاه مجازی در مناطق شمالی و دیگر نواحی ایران که

تمامی این نوع از شعرها خود جوش، کمال، سهل‌الحفظ و سهل‌الهضم بوده و

هیچ‌گونه تاثیری از هایکو یا شعر کوتاه چینی^۱ نپذیرفته‌اند.

۱- لیکو: نوعی تکبیتی است در وزن هجایی و با همراهی ساز سرو (تیک) خوانده می‌شود.

شعری نامکتوب که سینه به سینه درمیان قوم بلوچ جاری است. لیکو را برای نقل و انتقال از واژگان ادبی

نیست. واژگان لیکو همان کلمات گفت و گویند که بی‌هیچ آداب و ترتیبی به‌هم می‌زنند. صد لیکو-
سرودهای بلوچی، گردآوری و برگردان منصور مومنی، نشرمشکی، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۴.

۲- چل سرو به معنی چهل سرود، یا چهل تک بیت است که هم چون فال حافظ بر روی بی‌بهره‌ها به‌قول

انجام کاری و نبیتی که فال گیرنده دردل دارد انجام می‌گیرد این شیوه کار در لرستان و بخش‌هایی از

«فال چل سرو» معروف است ابیات فال «چل سرو» رایج در این مناطق شاعرشناخته شده‌ای و هم‌زمان

تاریخ سرایش خاصی ندارند. هرچه هست ساخته و پرداخته ذهن خلاق و پاک و بی‌آلایش مردمان این

دیارند و از آن‌جا که از دل صاف و صفای باطن آنان برخاسته‌اند، لاجرم بردل می‌نشینند و در باورمندی

مردمان این دیار نقش ماندگار دارند. (چل سرو و چنه چنه) علی مردان عسکری عالم، انتشارات افلاک،
چاپ دوم، خرم‌آباد، ۱۳۹۰

ویژگی‌های پریسکه

شعر پریسکه متشکل از حداکثر ۴ بند یا فصل می‌باشد که در قالب‌های سپید و نیمایی سروده شده و در صورت امکان شاعر می‌تواند در یک فصل شعر را شروع و پایان دهد که بر خلاف هایکو هیچ‌گونه محدودیت محتوایی ندارد. شعر پریسکه تاکید بر تصویرسازی و پیام‌افکنی و ادا کردن مخاطب به فکر در مورد موضوع مطرح شده در شعر است. در پریسکه و بیرونی اجزاء شعر باهم را دارد. پریسکه می‌تواند مقفا هم باشد به شرط آن که فصل با فصل مساوی نبوده و به عنوان یک تک بیت کلاسیک محسوب نشوند. نحوه‌ی چینش و کوتاهی و بلندی فصل‌ها در اختیار خود شاعر است و شاعر می‌بایست با در نظر گرفتن شرایط بانی و محتوایی ژرف ساخت پریسکه در دو محور عمودی (بدیع معنوی) و افقی (بدیع لفظی) نسبت به تغییر فصل‌ها و کوتاه و بلندی آنها اقدام نماید. در هر فصل که شعر نیاز به تغییر نفس داشته و یا شعر دچار سکنه یا توقف می‌شود زیباتر آن است که فصل بعدی برود مگر در شرایطی که آن سکنه و توقف عینا در تمام فصل‌ها تکرار شود. در آن صورت با ایجاد یک هارمونی صحیح، موسیقی زبانی مناسبی ایجاد خواهد شد.

۱- بی‌مناسبت نیست در اینجا درباره پیدایش شعر کوتاه در چین که بسیاری از محققان بر این باورند که فرم شعر کوتاه ایرانی از چین گرفته شده است، توضیحات مختصر بدهم. شعر کوتاه چهارمصراعی چینی در دوران سلسله تانگ (۶۱۸-۹۰۷م) به عنوان یک فرم مهم شعر شناخته شد. بعضی از این نوع شعر در زمان ساخته شدن شهرت پیدا کردند و همراه با ساز خوانده می‌شدند. (پیدایش هایکو) ناهوکو تاواراتانی، انتشارات بهجت، چاپ اول، تهران، ۱۳۹۰، ص ۱۳.

بهرتر است در هر فصل از یک فعل استفاده شده و زیباتر آن است که به دلیل محدود بودن عرصه‌ی پریسکه، از هر واژه فقط یک بار استفاده شود مگر آنکه واژه برگزیده شده به حدی در محور همنشینی و جانشینی درست نشسته باشد که برای مخاطب، تفرر شنیداری ایجاد ننماید. در پریسکه باید یک جهان را در یک نگاه خلاصه کرد.

برگرفته از کتاب سیداری که به باران می‌پیچد

با تلخیص

www.ketab.ir

شعر پریسکه شعر امروز است و شعر امروز را باید در کارنامه شاعران امروز جستجو کرد. دانیال رحمانیان یکی از این شاعران جوان و فعال امروز می باشد که در ولین روزهای ایجاد قالب نوظهور پریسکه (شعر کوتاه ایرانی) به خیل پریسکه سرایان پیوسته است. پریسکه های ساده و روان ایشان توانست در کمتر زمانی، جایگاه خاصی در بین پریسکه ها پیدا کند تا حدی که خیلی ها شیوه سهل نویسی وی را در پریسکه ها تقلید می کنند.

دانیال جزو دسته اشاعرانی است که اسیر شعرواژه نیست و او است که به هر سمت که بخواهد شعر را به دنیا می میرز مد نظر خود به حرکت در می آورد. پریسکه های او عمدتاً معلول حوادث روزمره و درشت زندگی اش بوده که با نگاهی پراز احساس و عاطفه همراه می شوند.

گاهی مرگ مادر و گاهی بازی کودکانه ی سرورهای و زش باد و رقص روسری همسر خمیرمایه پریسکه های او را تشکیل می

هرچند پریسکه های دانیال رحمانیان به مانند پریسکه های پریسکه های جوان، نیازمند کسب تجربه ی بیشتری می باشند، اما روان نویسی و ساده گویش او در پریسکه ها پریسکه می رود که وی را صاحب زبان خاصی در شعر امروز نماید.

علی رضا بهری